

ellenzéki pártok minő álláspontot foglalnak el a többség békeajánlatával szemben. A nemzeti munkapárt és a kormány bebizonyította, hogy őszintén akarja a békés kibontakozást, amikor azt ajánlja az ellenzéknek, hogy pártközi megegyezéssel készítsék el a házszabályok végleges reformját. Az ellenzéknek, — ha ezt az ajánlatot visszautasítja, — nehéz lesz igazolni az ország előtt, hogy ők is a békés kibontakozást keresik és hogy mellétekinteteket nem ismernek. Az ellenzéknek nincs ahhoz meg az erkölcsi joga, hogy a fölkinált békejobbot, melyet méltóságának minden csorbulása nélkül elfogadhat, már a külpolitikai helyzetre való tekintettel is, ridegen visszautasítsa. Ha mégis megtennék, úgy ezzel csak azt bizonyítanák, hogy ez az ellenzék békülni nem akar, csak azon az áron, hogy valamiképen hatalmi vágyát kielégítse. Mivel pedig az erre való minden törekvés a nemzeti munkapárt szilárd egységén hajótörést szenved, a kisebbség inkább tovább sipol és kerepel, semhogy bekapcsolja magát a hasznos politikai munkába.

Ha az előjelek nem sok jóval kecsegtetnek is, még sem szabad föladni a reményt mindaddig, amíg az ellenzék vezetői hivatalosan állást nem foglalnak a többség ajánlatához.

Az orosz trónörökös fölgyógyult. *Kopenhágából* jelentik: Tegnap este Spálából kurir érkezett ide, akit az özvegy cárné azonnal fogadott. A kurir jelentette, hogy *a cárevics már tul van minden veszedelmen.* A trónörökös betegsége nagyon komoly volt és orvosi műtét vált szükségessé, amelyen a gyermek szerencsésen tul esett.

Az októberi közgyűlés egyik indítványa.

— **Egészséges városfejlesztési politika.** —

(*Saját tudósítónktól.*) Szmolány Nándor, törvényhatósági bizottsági tag indítványt fog előterjeszteni az októberi közgyűlésen, amely fölötte alkalmas arra, hogy hűen karakterizálja azt az egészségtelen és realitások nélkül való irányzatot, amelybe egy-egy kérdés eldöntésénél már is sikerült elterelni a város fejlődését. Hogy ilyen indítványok megszülethetnek, szellemükben kisebb, sőt nagyobb kérdéseknél is közgyűlési határozatok keletkezhetnek, annak tudjuk be elsősorban, hogy a közigazgatási munkában legtöbbszörre az ötletszerűség érvényesül és hogy városunk mai helyzetét illetőleg nem vagyunk elég gazdaságosak, a közel jövőjét illetőleg pedig tulságos nagyralátók, fényűzők. Szmolány Nándor indítványában a következőket mondja:

Indítványozom: mondja ki a törvényhatósági bizottság közgyűlése, hogy a város III. közigazgatási kerületében s később a többiekben is, a kerületi orvos, rendőrbiztos, rendőrség stb., mint közigazgatási szervezetek, elhelyezése tekintetében akként kíván a jövőben gondoskodni, hogy vagy e célra *önálló épületet épít vagy pedig megfelelő épületet szerez* s azt a kívánalmaknak megfelelően átalakítva, adja át rendeltetésének.

Egész szépen hangzik. Majdnem úgy, mint Budapesten a kerületi előljáróság. Vagy úgy, mint amikor olyan jótékonyági terveket sző valaki, hogy cilindert nyom annak a favágónak a fejébe, aki átlag 74 korona 30 fillért keres meg havonta és van felesége, hat gyermeke és hozzájuk egy vizes lakása. A város legbelsejében utcák vannak, a melyek teljesen rendezetlenek, gyalogjárójuk rossz kocsiutnak felel meg és kocsiutjuk nyáron porban, máskor mindig sárban fürdik. Aki kettőt lép a Kossuth Lajos-sugáruton tul, az már vízvezeték nélkül való há-

zakra talál, sőt aki merészet gondol és a Széchenyi-téren a második emeletre megy lakni, annak is nagyon sokszor kell imádkozni vízért.

Minden törvényhatósági bizottsági tagnak illik tudni, hogy a legelső városi föladatak közé tartozik a kövezés, a vízvezeték és a csatornázás kérdésének megoldása. Utcaink most kezdenek rendeződni, a város általános csatornázásának terve talán átmegy a jövő évi egyik közgyűlésen és a vízellátás — mondtunk már rá egy-két példát — még elég primitív. És a világítás? A Hétvezér-utcán, amely a Kossuth Lajos-sugárral párhuzamosan haladó első utca, szegényes és szomorú petróleum-lámpák bóbiskolnak az esti sötétben. Minek soroljuk még föl az olyan, szintén nagy hiányokat, hogy kórházunk sincs?

És ilyen körülmények között csináljunk vagy összpontosítsunk kerületi közigazgatási szervezetet. Miért és kiknek? Közigazgatási életünk távolról sincs annyira fejlett, száz év múlva utódainknak való terv. A rendőrbiztosoknak, orvosoknak? Mert másról beszélni se lehet. Mai viszonyaink között az orvosok kérdését ne bántsuk, abból a kevésből, amit a közigazgatás juttathat nekik, igazán nem lehet őket arra kényszeríteni, hogy külön rendelő órát is adjanak érte. A kerületi rendőrségek kérdését pedig nagyon jól megoldotta *Somogyi Szilveszter* dr főkapitány, amikor egy-egy szerény helyiséget bérelt számukra. Egyenesen humoros, hogy egyik törvényhatósági bizottsági tagunk ilyen tervekkel foglalkozik, amikor a másodig városháza — égetően szükséges — kérdése sincs még megoldva és attól is messze vagyunk, hogy a központi rendőrségünk kapjon külön házat.

Egészségesen csak úgy fejleszthető a város, ha rendszeres munkával dolgozunk kiépítésén. Meg kell teremteni, de legalább látni a kereteket. Utópisztikus ideálokra kár annyi tintát pazarolni, amennyi betű kiírására szükséges.

táló eső lucsokra áztatta az utakat és csömört hűtött a királyfi meleg szívébe, s ez kelletlen dideregve, szenvedéssel s unalommal szólt rá a szép Oféliára: Eredj klastromba, Ofélia, eredj klastromba... S a szép Ofélia remegő kézzel nyalábolta össze emlékeit: Visszaadom őket; értékük veszett, ha az adójuk szíve megváltozott... De nem ment klastromba, hanem elemésztette magát — s ez is arra vall, hogy igenis volt a Hamlet kedvese. Amire csak vágyunk, de nem ismerjük, arról talán le tudunk mondani, de ami a miénk volt s elrabolták tőlünk, annak utána halunk.

Itt az ősz s a szép Véber Zsenni otthon lakik az anyjánál.

Ezt is a vasuton tudtam meg, mikor a hugomat megvártam a pályaházban. Herkulesfürdőről jött haza, s az urával benézett Temesvárra is. Csak egy órát töltöttek ott, s nem ért rá fölkeresni a szép Véber Zsennit, de csupa szomorúság, amit lánykori barát-néjáról hallott. A szép Véber Zsennit most lesz nyolc vagy kilenc éve, hogy utoljára láttam, s nagy okom van rá, hogy folyton szépnek mondom — nagyon, nagyon, nagyon szép volt, s én nagyon szerelmes voltam bele. Tizenöt éves lehettem, s ő már lehetett vagy huszonnyolc — de az idő oly nyomtalan suhant el a szép temesvári lány fölött, aki egy árva szót nem tudott másképp, mint németül, míg énnekem ugyancsak össze kellett szednem filológiai ismereteimet, hogy olykor, ha vakmerővé tett a szerelem, el-suttogtam neki a híres régi dalt: *Du bist wie eine Blume, So hold und schön und rein.* Ő meglehetősen mosdatlan feleleteket mondott,

de mialatt puha macska-kezével megsimogatta sovány gyermekarcomat, jól éreztem, hogy ő az ő kétes természetű környezetében is csakugyan oly szende és tiszta, mint a virág, mely posványos talajból szízen sarjad elé. A hugomat az a pártfogó-kereső barátság fűzte a nálánál sokkal idősebb nagy lányhoz, amilyen a gyenge kis Copperfield Dávid nézett föl a szép Steerforthra, s e nagy barátságnak s az én nagy szerelmemnek egyszerre csak vége szakadt: a szép Véber Zsenni férjhez ment. Férjhez ment valami vidéki kasznárhoz, aki duplatalpu csizmában jár, bagót rág s hetenkint csak egyszer beretválkozik — hja, szegény lányok nem válogathatnak a hitbizományos uraságok között. Azóta nem hallottunk róla semmit, s most azt halljuk, hogy otthon lakik az édes anyjánál. A házasságuk harmadik esztendejében az ura elvesztete állását, s a Kenyeretlen maradt szegény asszony két kis gyermekével hazahurcolkodott a nagymamához. Otthon ül szótlan, télen, kedvetlen és mozdulatlan; naphosszat az ablaknál gnyaszt, s nincs szeme az ablak előtt elcsörmpölő hadnagyok számára. Az öreg asszony ősz, mint a vasorru bába — de tudja Isten, hogy ejti módját: látatlan, észrevétlen el-elűnik egy-egy napra, s ha kérdik, hol járt, komor hallgatással felel. De évről-évré kérlelhetetlen pontossággal megszületik egy-egy kis kasznár — az idén született a nyolcadik. A vasorru bába átkozódik, a kis kasznárok visítanak, s a szép Véber Zsenni fásultan ül az ablaknál. Szép termete elfonnyadt, puha macskakeze megeresedett, s szőke haja kócos pamatokban borul fehér homlokára. S szeme is, az a csodaszép ten-

gerszem, szürke lett és zavaros, mint a hegyi folyam, melybe iszapot kevert az őszi eső, s árnyékot borít rá az őszi köd.

Itt az ősz, s egy asszonyi levélben ezt olvasom:

„A vasutról hazajövet, ujonnan épült, két karcsu tornyos gót templom mellett rogtunk el, s én úgy tele vagyok ezzel az isten házával, hogy nem tudok egyébre gondolni. Mert e templom helyén valamikor, nemrég még fák állottak, s valamikor, nem is olyan régen, egy szép szeptemberi estén ezen a téren át kísért haza egy fiatal ember egy fiatal lányt. A fiatal embernek csak *ekkorka* volt a bajuszkája; lányból pedig asszony lett, aki gyerekeket nevel és szolgálókkal veszekszik, s a dereka már jó pár centiméterrel erősebb, mint volt akkor, amikor — nos igen, mikor az est árnyékában, a fák sűrűjében egyszerre csak egy erős kamasz-kar fonódott köréje, s a süldő lány ajakán egyszeriben ott égett — istenem, ott égett az első csók.

Bolondság volt, gyerekség volt, bohó ártatlanság volt, amit soha senkinek el nem mondtam volna — de most, hogy ama csók színhelyén két karcsu forony emelkedik ég felé, mint két vékony esdeklő leánykar, a könnyemmel együtt a szavam is megered. Érzem, hogy ez a szép isten háza az én első csókom emlékére épült, s kegyes alázattal tudom, hogy ebben az érzésemben nincs istenkáromlás. Sőt inkább minden ilyen helyre legalább is kápolnát kéne építeni; az első csók lehéne tömjénfüstbe kéne vesznie s a csattanásának orgonaszóba; angyalok-